

med en punktvis oppsummering, men den kan også leses kronologisk – selv om den da er noe gjentakende.

Det er kapitler som gir kunnskapsoppsummering omkring hasj og hasjbruk, råd om hvordan man kan forebygge hasjbruk og råd om hvordan man kan håndtere mistanke om eller påvist hasjbruk hos ungdom. I tillegg finnes det tre kapitler med historier – der møter vi ungdommers erfaringer med hasjbruk og refleksjoner omkring dette – og så er det fem sider med utfyllende referanser og tilleggsilder til kunnskap om hasj.

Hovedhensikten er å formidle balansert kunnskap og informasjon om hasj, konsekvenser av hasjbruk og praktiske virkemidler for å forebygge hasjbruk hos ungdom. Denne målsettingen dekkes tilfredsstillende med denne boken, som vil være til hjelp for mange voksne som søker fakta og råd om håndtering av hasjbruk hos ungdom.

Best er de kapitlene der det diskuteres hvordan konflikter rundt ungdommens rusbruk kan håndteres og hvordan dialogen kan beholdes. Det gis praktiske, realistiske og gode råd til foreldre og andre voksne som møter ungdom som er eksponert for hasj. I disse kapitlene kommer forfatterens bakgrunn og erfaring som lærer og gestaltterapeut best til sin rett.

De tre kapitlene med ungdommers egne historier og erfaringer med hasjbruk gir et nyttig innblikk fra «innsiden» hos hasjrøykende ungdom og er et levendegjørende supplement til de øvrige kapitlene.

På en ryddig måte tas temaet alkoholbruk hos foreldre og voksne opp. De voksnes egen bruk av rusmidler vil alltid bli et tema i diskusjoner med ungdom som bruker hasj. Det gis råd om hvor man som forelder eller voksen kan søke hjelp for rusproblemer hos ungdom. Hvilke muligheter som stenges for en person som har vært bøtelagt eller straffet for narkotikaforhold listes opp.

Basert på forskning både nasjonalt og internasjonalt slås det fast at *ikke* alle røyker hasj, selv om hasjrøykende ungdom lett vil ty til forklaringen at «alle røyker» som formildende for sitt eget forbruk. På samme måte formidles det nøkternt at ikke alle som prøver hasj, nødvendigvis blir tunge narkomane.

Boken er tankevekkende og opplysende og kan anbefales for alle som er eller skal bli tenåringforeldre og for andre voksne som er i kontakt med ungdom, spesielt ungdom med rusproblemer.

Thomas Clausen

Seksjon for kliniske rusmiddelproblemer
 Institutt for psykiatri
 Universitetet i Oslo

Velskrevet om kvinnehelse

Austveg B.

Kvinner helse på spill

Et historisk og globalt perspektiv på fødsel og abort. 200 s, tab, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2006. Pris NOK 299
 ISBN 978-82-15-00842-4

Her er et blikk på vår egen historie og på verdenssituasjonen. Forfatteren, godt forankret i et folkehelseperspektiv, viser hvordan systematisk satsing på bedre helseomsorg og økte rettigheter for gravide har ført til stor bedring av kvinners helse de siste 100 år her hjemme. Rettighetsproblematikken drøftes i detalj og settes i sammenheng med internasjonale menneskerettighets spørsmål. Det elegante grepet forfatteren gjør, er å knytte denne velkjente historiske utviklingen, vår egen politikk og våre egne strategier til den globale utfordringen hvorfor kvinner verden over fortsetter å dø under fødselen selv om vi vet hvordan de skal unngå det, hvorfor det er så vanskelig å få gode, legale aborttjenester, og hvorfor tilgang på prevensjon noen steder ses som et overgrep mot kvinner snarere enn en valgmulighet.

Boken er delt opp i oversiktlige kapitler. Forholdene i Norge presenteres med et grundig historisk og politisk blikk, samtidig som de globale utfordringene hele tiden trekkes frem. Noen av kapitlene er faglig sett opplysende, slik som det om hvordan man definerer dødelighet relatert til svangerskap, mens andre utfordrer språkbruk og terminologi brukt om kvinners helse. Berit Austveg tar også opp en rekke diskusjoner knyttet til verdier, religion og seksualitet. Hun demonstrerer gode kunnskaper om den globale situasjonen, har konkrete eksempler fra noen land og inngående kjennskap til det som har skjedd på fronten i Norge.

Dette er ingen lærebok, men den kan likevel være egnet som pensum på alle utdanninger som handler om kvinners helse, reproduksjon og fødsler, for eksempel i obstetikk, i samfunnsmedisin samt i jordmor- og helsesøsterutdanningen. Den gir også politisk opplysning for alle som jobber med internasjonal helsebistand. *Kvinner helse på spill* er godt skrevet og kan leses av folk uten helsefaglig spesialutdanning. Den er også et partsinnlegg i en pågående debatt om retten til abort i Norge, et partsinnlegg som tar hensyn til kvinners selvbestemmelse, rett til helse og rett til å bestemme over egen kropp og i eget liv. Den er en utmerket referanse for alle som måtte være i tvil om hva de skal mene om dette. Tar man fra kvinnen retten til abort,

får man ikke færre aborter, men flere kvinner som dør. Dette er grundig dokumentert her. Satser man ikke eksplisitt på helsetjenester og fødselshjelp, vil kvinner fortsette å dø under barsel. At man bør satse mer på feltet også internasjonalt er nesten selvsagt, men av og til trenger man bøker som denne for å forstå hvorfor.

Johanne Sundby

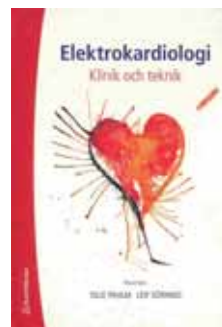
Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
 Universitetet i Oslo

Spennende om elektrokardiologi

Pahlm O, Sörnmo L, red.

Elektrokardiologi

Klinik og teknik. 352 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2006. Pris SEK 373
 ISBN 978-91-44-00615-4

Elektrokardiologi er læren om elektriske fenomener i hjertet – i videste forstand. De som er på jakt etter en lærebok om konvensjonell overflate-EKG, kan derfor slutte å lese her. (Det som nok savnes mest i elektrokardiologilitteraturen er en god «ECG for nybegynnere».

Den kommer.)

Intensjonen er å konsentrere seg om de kliniske tilpasninger av de elektrokardiologiske metoder, med vekt på den tekniske og vitenskapelige bakgrunn for disse. Forfatterne er et stort antall svensker samt 2–3 utlendinger (ingen norske). Språket er lett og godt forståelig svensk. Det er en oversiktlig innholdsfortegnelse med 15 kapitler med mange underavsnitt, noe som gjør det lett å orientere seg og finne frem. *Elektrokardiologi* er en solid innbundet bok med relativt nøktern layout. Den har en tilfredsstillende mengde illustrasjoner og EKG-eksempler.

Elektrokardiologien er blitt et stort felt innenfor kardiologien, og det vokser stadig. Pahlm & Sörnmos bok er godt oppdatert og omfattende. Her finner man kapitler om signalbehandling av EKG, datatolkning av EKG, invasiv elektrofysiologisk utredning av hjertefrekvensvariabilitet, senpotensialer, høyfrekvens-EKG og repolariseringsanalyse. Men også mer konvensjonelle og matnyttige emner som arytmiobservasjon, ST-analyse av arbeids-EKG, pace-maker-EKG og ambulatorisk EKG. I en såpass omfattende oversikt savner jeg nok et eget kapittel om vektortenkning/vektor-

kardiografi, hovedgrunnet for å forstå EKG-morfologien.

Kapitlet om datakomprimering er interessant. EKG-registreringer produserer store mengder data som ev. skal lagres i en database, og kravet til lagringskapasitet vil hele tiden vokse. En annen viktig drivkraft bakom utviklingen av komprimeringsmetoder er behovet for overføring av EKG-signaler via det faste eller mobile telefonnettet, som f.eks. ved prehospitale EKG-er. Fascinerende er også ny kunnskap innen signalbehandling som har gitt dypere innsikt i EKG-signalenes dynamiske egenskaper, som ikke kan ses med det blotte øye. Dette gjelder bl.a. analyse av den variabiliteten som finnes i så vel hjertets rytme som i hjerteslagenes morfologi. Her gjenstår mer forskning før klinikerer får praktisk utbytte.

Pedagogisk er kapitlene av litt varierende kvalitet, men de er overveiende gode. Referanselistene er adekvate og oppdaterte. Dette er en bok jeg kan anbefale til alle kardiologer og til alle andre som har litt mer enn vanlig interesse av EKG/elektrokardiologi. De som ikke har det, vil kanskje dette av lasset – eller de kan risikere å forstå at elektrokardiologi er spennende og morsomt. Det er en bok til å vokse EKG-kunnskapsmessig av og med. Prisen skulle ikke være til hinder for anskaffelse.

Kjell Midtbø

Hjertemedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus

God introduksjon til helseøkonomi

Olsen JA.

Helseøkonomi

Effektivitet og rettferdighet. 158 s, tab, ill. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 2006. NOK 248
ISBN 82-02-25404-3

«Det er opplagt bedre å være rik og frisk enn fattig og syk. Men er det bedre å være rik og syk enn fattig og frisk? Det kommer selvsagt an på hvor syk og hvor fattig man er, men det kommer også an på den enkeltes preferanser.»

Sådan indleder Jan Abel Olsen sin bok om sundhedsøkonomi. I en velskrevet og lettilgjengelig bok oppstilles de fundamentale økonomiske problemstillinger for sundhedsvæsenet.

I kapitlerne 1–3 gives en introduksjon til efterspørsel etter sundhet og sundheds-

ydelse, produksjon av sundhedsytelser og de forskjellige målsætninger for prioritering i sundhedsvæsenet. Disse kapitler kan forekomme lidt abstrakte, men de giver gode forudsætninger for at forstå de følgende emner i kapitel 6–9.

I kapitlerne 4 og 5 etableres forståelsen af den organisatoriske og finansielle indretning af sundhedsvæsenet. Krydret med, for nogen, provokerende citater som eksempelvis «If you want to send a message to a doctor, you must write it on a cheque» beskriver kapitel 5 forskjellige afregningsformer for sygehuse og praktiserende læger, og der introduceres samtidigt til en række reformer i det norske sundhedsvæsen, som giver en god forståelse for konteksten for brugen af forskjellige policy instrumenter.

I kapitlerne 6–8 introduceres økonomisk evaluering. For både ikke-økonomer og økonomer giver kapitel 6 et godt overblik over anerkendte metoder til måling av sundhedsmessige gevinster og deres anvendelse. Kapitel 7 introducerer omkostningsmåling med definition af en række centrale begreber, men det generelle og sterile begrebsapparat savnes omsat til praksis. Derudover vil kapitlets løbende henvisninger til problemerne med at måle omkostninger formodentlig efterlade læseren lettere forvirret. I det meget væsentlige kapitel 8 om opstilling og fortolkning af omkostnings-effektivitets-brøker diskuteres en række væsentlige metodiske emner, og, som forfatteren så riktig skriver, så gjelder det om at holde tungen lige i munden. Selvom de metodiske emner hurtigt hober sig op, så formår forfatteren at guide læseren gjennom dem og giver en række klare budskaber.

I det avsluttende kapitel 9 afrundes med en meget aktuell diskussion om hvor meget samfundet er villige til at betale for forbedret sundhet. Derved får forfatteren rundet bogen af og læseren sitter tilbake med en fornemmelse af at bogens indledende sætninger (jf. ovenfor) nu giver større mening.

Bogen er letlæselig og er en god introduksjon til alle som ønsker en kortfattet og opdatert introduksjon til begreber og anvendelsen af sundhedsøkonomiske metoder. Den er samtidig velegnet til introduksjonskurser, hvor oppgaverne til hvert kapitel vil være egnede.

Mickael Bech

Det samfundsvidenskabelige fakultet
Syddansk universitet
Odense

Omfattende bokverk om viktig tema

Thorgaard L.

Relasjonsbehandling i psykiatrien

5 bd. 1 346 s, ill. Stavanger: Hertervig forlag, 2006. Pris NOK 999 (samlet)

Bd. I: Gode relationsbehandlere og god miljøterapi. 198 s, ill. Pris NOK 249.
ISBN 82-92023-98-4

Bd. II: Empatiens bevarelse i relationsbehandlingen i psykiatrien. 328 s, ill. Pris NOK 299
ISBN 82-92023-99-2

Bd. III: Dynamisk psykoseforståelse og dynamisk relationsbehandling. 413 s, ill. Pris NOK 299
ISBN 82-92023-63-1

Bd. IV: Individuell mestring og mestring i relation. 319 s, ill. Pris NOK 299
ISBN 82-92023-65-8

Bd. V: Håndbog for relationsbehandlere. 88 s, ill. Pris NOK 129
ISBN 82-92023-69-0

Ifølge forfatteren henvender dette bokverket seg til «alle slags psykiatrimedarbejdere i både behandlingspsykiatrien og i sosialpsykiatrien, uanset grunduddannelse, ansættelsesforhold og funksjon». Bøkene gir en bred innføring i betydningen av mellommenneskelige relasjoner i psykiatrisk behandling. De beskriver inngående hvordan mellommenneskelige relasjoner kan brukes terapeutisk, til og med overfor de aller sykeste – pasienter med psykoser. I de senere år har vi vært vitne til en nesten eksplosiv økning i biologisk kunnskap innen psykiatrien. En slik utvikling vil lett føre til at relasjonelle faktorer overses og at alvorlige psykiske lidelser søkes forklart ved hjelp av biologien alene. Thorgaards bokverk er et viktig korrektiv til en slik forenkling. Han legger hovedvekten på menneskene bak symptomene og dokumenterer at relasjonene er særlig viktige for de aller sykeste. Derfor forstår jeg godt at forfatteren skriver: «Jeg har også det lønlige håb, at bøkene og noget af deres indhold vil finde vej til de uddannelsesinstitutioner, som uddanner kommende medarbejdere til psykiatrien.»

Problemet er at for de fleste utdannings-